

culture 21

Agenda 21 för kulturen

ÅTGÄRDER

Kultur 21: Åtgärder

Åtaganden för kulturens roll i hållbara städer

“Kultur 21: Åtgärder” antogs av representanter för kommunal- och lokalförvaltningar från hela världen vid det första toppmötet om kultur med internationella kommunförbundet UCLG (United Cities and Local Governments) den 18 till 20 mars 2015 i Bilbao. Dessa åtgärder har som syfte:

- » att uppmärksamma samverkansförhållandet mellan medborgarskap, kultur och hållbar utveckling.
- » att tillhandahålla ett internationellt ramverk med genomförbara och mätbara åtaganden och åtgärder.
- » att komplettera och effektivisera Agenda 21 för kultur.
- » att utnyttja kommuners och lokalförvaltningars kunskap vid utveckling och tillämpning av kulturpolitik med och för invånarna.
- » att bidra till definitionen och betydelsen av kulturens viktiga roll i FN:s agenda för hållbar utveckling efter 2015.

Inledning

Nu i början av 2000-talet vet vi att utveckling bara kan bli "hållbar" om kulturen får spela en central roll. Mänskligheten utveckling förutsätter ökade friheter och möjligheter för alla, och denna process är endast hållbar om den respekterar framtida generationers mänskliga rättigheter och friheter. Mänskligheten kan endast utvecklas effektivt om vi tar aktiv hänsyn till kulturella processer och faktorer som minnen, kreativitet, mångfald och kunskap.

Den globala debatten under 2000-talet har uppmärksammat hur viktig den kulturella mångfalden är för att forma vår värld. Kulturen skapar dynamiska och interaktiva relationer mellan människor och deras miljöer. Med de mänskliga rättigheterna som utgångspunkt vill idag alla kulturer bli erkända som aktiva deltagare i utvecklingen, och på sina egna unika sätt bidra till en hållbar värld. Varje kultur berikar vår värld på sitt eget sätt, och samverkan mellan olika kulturer hjälper oss i utvecklingen mot en värld av starkare samarbete, ömsesidighet, respekt och förtroende.

Hållbar utveckling sker på lokal nivå och kräver utrymme och processer där allmänheten kan medverka och delta i beslutsfattandet. Det är lokalförvaltningarna som har de bästa förutsättningarna att främja en aktiv demokratisk debatt. De kan skapa möjligheter och främja processer där allmänheten kan utöva sina rättigheter, lära och medverka i utformandet av framtiden.

För att förstå och förändra världen måste vi införliva en kulturell dimension i vår nuvarande referensram för hållbar utveckling. Denna dimension måste vara lika tydlig, effektiv och dynamisk som de miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekterna i den deklaration som antogs av UCLG i Mexico City 2010.

“KULTUR 21: ÅTGÄRDER”

- » **“Kultur 21: Åtgärder”** förnyar UCLG:s åtagande att uppmärksamma samverkansförhållandet mellan medborgarskap, kultur och hållbar utveckling.
- » **“Kultur 21: Åtgärder”** kompletterar Agenda 21 för kultur som UCLG antog år 2004 “som ett vägledande dokument för vår offentliga kulturpolitik och som ett bidrag till mänsklighetens kulturella utveckling”, och som fortsätter att vara en viktig referenstext.
- » **“Kultur 21: Åtgärder”** granskar de viktiga kulturella förändringar som har ägt rum under det senaste decenniet och hävdar att de måste återspeglas i aktuell kulturpolitik, samt identifierar de viktigaste komponenterna i Agenda 21 för kultur och omvandlar dem till konkreta åtaganden och åtgärder. “Kultur21: Åtgärder” är avsedd att fungera som en internationell guide som kan tillämpas världen över, ett verktyg som främjar kunskap, underlättar spridningen av god praxis och stärker ett globalt nätverk av effektiva och innovativa kommuner och lokalförvaltningar.

VÄRDERINGAR

Dessa värderingar baseras på kommuners och lokalförvaltningars verkliga, konkreta erfarenheter samt på bidrag från internationella organisationer, universitet och aktivister. De sammanfattar lokalförvaltningarnas engagemang och ambitioner att integrera kultur i hållbar utveckling, både lokalt och globalt.

Kultur, rättigheter och medborgarskap

1. Kultur består av värderingar, övertygelser, språk, kunskap, konst och vishet som människor, individuellt eller kollektivt, använder för att ge uttryck för sin mänsklighet och mening i livet.
2. Kulturen är en gemensam tillgång som vidgar människors förmåga att forma sin egen framtid. Alla människor är kulturbärare och medverkar till kulturens utveckling. Kulturen i sig är en process som gör det möjligt för oss att förstå, tolka och förvandla vår verklighet.
3. Kulturella rättigheter är en integrerad del av de mänskliga rättigheterna. Ingen kan åberopa kulturell mångfald för att inkräkta på de mänskliga rättigheter som garanteras av internationell rätt, eller begränsa deras räckvidd. Kulturell frihet för individer och samhällen är både resultatet av och en absolut förutsättning för sann demokrati.
4. Kulturella rättigheter garanterar att alla har tillgång till de resurser de behöver för att under hela sitt liv fritt utöva sin kulturella identitet och att aktivt medverka i och omforma den befintliga kulturen. Kulturellt medborgarskap innebär både frihet, rättigheter och skyldigheter. Tillgång till den kulturella och symboliska världen i alla skeden av livet är en grundförutsättning för att kunna utveckla känslighet, uttrycksförmåga, valfrihet och kritiskt tänkande, vilket skapar medborgarskap och fred i våra samhällen.

- Kulturell demokrati är en viktig del av ett aktivt medborgarskap och främjar delaktighet och dialog. Därför är kulturell demokrati nödvändig för att förhindra att någon hävdar rätten att trycka ned eller utrota en viss kultur med hänvisning till herravälde, överlägsenhet eller universalitet. Detta utesluter inte tvister och motsättningar, och universella mänskliga rättigheter måste alltid respekteras.

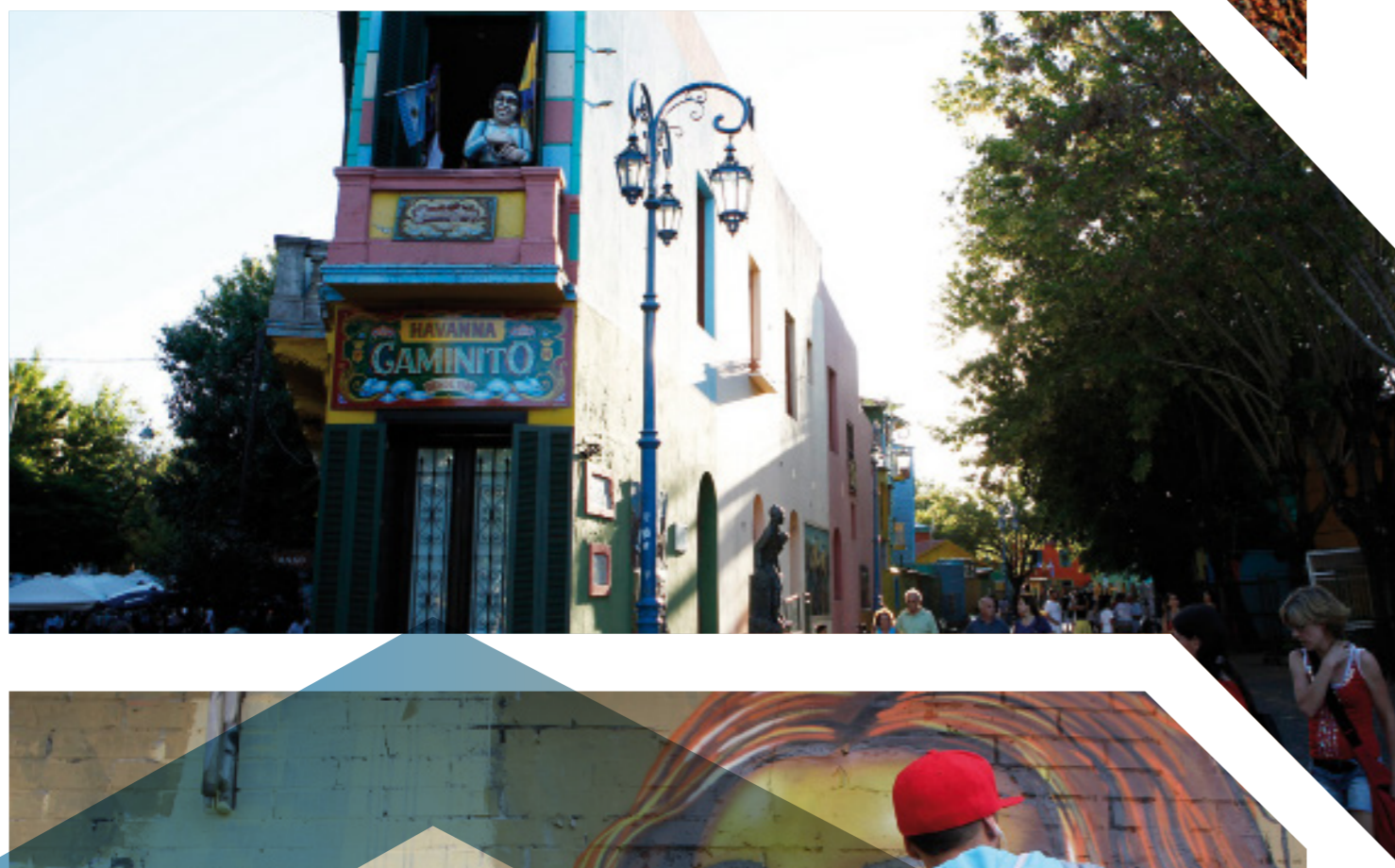
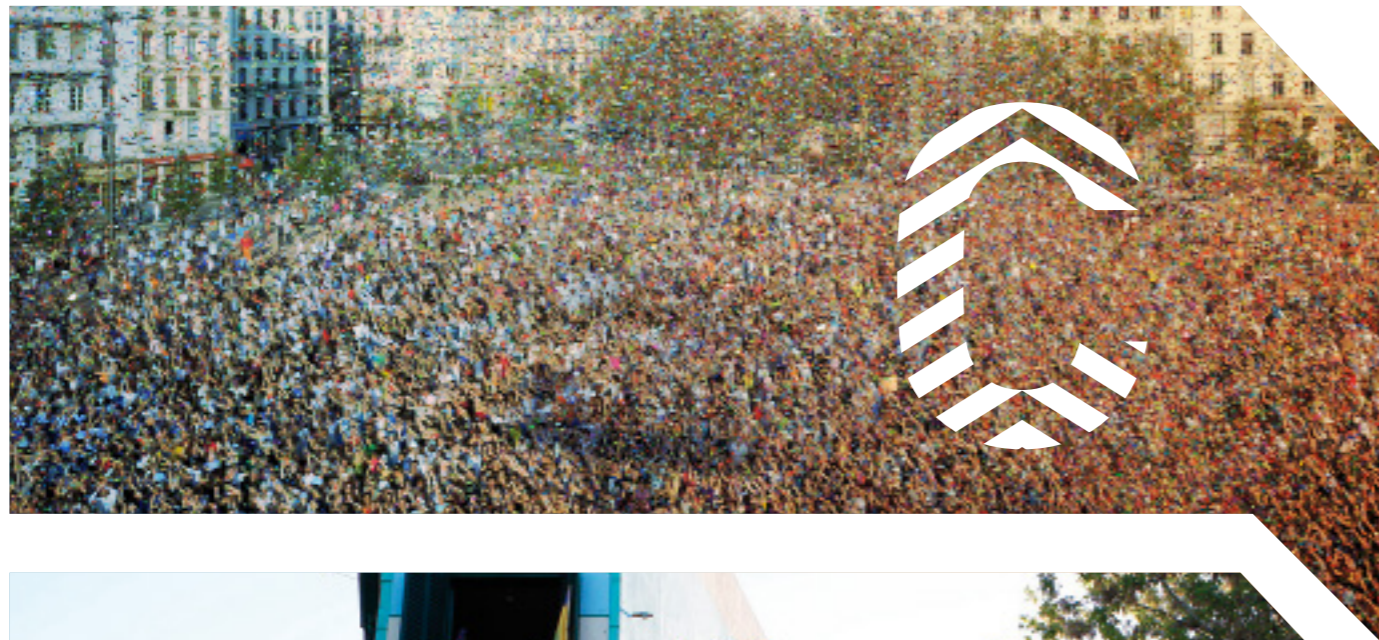
Kulturella faktorer för en hållbar utveckling

- Hållbar utveckling, eller hållbarhet, kräver samordning av ett antal sammanlänkade faktorer (kulturella, miljömässiga, sociala och ekonomiska). Det är viktigt att utveckla specifika politiska mål inom varje område samt en övergripande och integrerad strategi för alla fyra.
- Den kulturella mångfalden är mänsklighetens viktigaste arv. Den är resultatet av tusentals år av historia, och summan av alla folks kollektiva bidrag i form av språk, föreställningar, tekniker, metoder och innovationer. Mångfald bör inte bara handla om "de andra", utan består av många dimensioner och utgör en del av varje individs unika identitet. Kulturell mångfald gör att identiteter och olikheter kontinuerligt kan omdefinieras. Den är en viktig förutsättning för harmoni, medborgarskap och fred i våra samhällen.
- Kulturarv i alla dess former, från minnen till landskap, är ett bevis för mänsklig kreativitet och utgör en resurs för människors och samhällens identitet. Kulturarvet är levande och utvecklas ständigt. Det bör integreras i livet och samhället på ett dynamiskt sätt.
- Orter och territorier är sociala konstruktioner som formats av historiska samspel mellan grupper, då de erövrat och förvandlat landskapet omkring sig. De återspeglar sina innevärdars historia, identitet och värderingar. De kulturella föreställningarna kring en plats är avgörande för invånarnas livskvalitet. Därför är markanvändning och stadsplanering kulturella handlingar genom att de bekräftar, uppfinnar och utnyttjar naturliga och kulturella resurser i enlighet med samhällets ambitioner för framtiden.
- Kulturella varor och tjänster skiljer sig från andra varor och tjänster genom att de är bärare av innebörd och identitet. Konstnärer, kulturorganisationer och kulturinstitutioner spelar en central roll i en kommuns hållbara utveckling. Om kulturen reduceras till ekonomiska värden kan detta förminska eller eliminera dess bidrag till gemensamma tillgångar, och därmed dess potential som samhällsomvandlare. Det ekonomiska systemet skapar en del av de värderingar som utgör grunden för livsval, men kulturen kan användas för att utmana dessa värderingar. Det tjugoförsta århundradets ekonomiska modeller måste tillåta en tydligare länk mellan offentlig, privat och ideell ekonomi. De måste garantera värdighet samt respekt för individer, social rättvisa och miljö.
- Då information tas tillvara och omvandlas till gemensam kunskap är detta en kulturell handling som hänger samman med rätten till utbildning och kulturell delaktighet under alla livsskeden.
- Tillgång till kulturella tjänster och aktiv medverkan i kulturella processer krävs för att ge marginaliserade, fattiga eller på annat sätt missgynnade människor möjlighet att övervinna sina svårigheter och aktivt delta i sin egen integration i samhället.
- Medverkan genom aktiviteter av hög kvalitet på nätet är avgörande för en hållbar utveckling. Ett bra förvaltningssystem bör garantera insyn och allmänhetens rätt att skaffa sig, söka och överföra tillförlitlig information.

- Kulturell utveckling bygger på innovationsfrämjande samverkan och samarbete mellan den mångfald aktörer som utgör det kulturella ekosystemet (inklusive offentliga institutioner, ideella organisationer och den privata sektorn).
- Kultur utövas inte bara i den fysiska, utan även i den virtuella världen, som också utgör en del av det offentliga rummet. Bådas offentlighet och möjligheter måste garanteras.

Lokalförvaltningars specifika ansvarsområden

- Lokalförvaltningarna fungerar som det främsta försvaret av kulturella rättigheter som en del av de grundläggande mänskliga rättigheterna. Lokal demokrati är en grundförutsättning för allmänhetens medverkan i offentligt beslutsfattande. Lokalförvaltningarna kan också främja dialogen mellan lokalinvånare, statliga myndigheter och internationella institutioner.
- Lokalförvaltningar använder sig av pluralistiska styrelseformer (i dialog med den offentliga och den privata sektorn), utvecklar tvärgående eller horisontella styrelseformer (integrerar den kulturella dimensionen i den offentliga politiken) och kräver vertikala styrelseformer på flera nivåer (som möjliggör samordning och samarbete med andra förvaltningsnivåer).
- Lokalförvaltningarna bör främja allmänhetens medverkan i utformande, tillämpning och utvärdering av offentlig politik, inklusive kulturpolitiken, och arbeta för att främja kulturell demokrati.
- Lokalförvaltningarna ansvarar för att garantera rättvis fördelning av områden, både mellan stadskärnor och ytterområden och mellan stad och landsbygd, samt att ge särskild uppmärksamhet åt ursprungsbefolkningar i detta sammanhang.
- Lokalförvaltningarna är viktiga aktörer i internationella processer och garanterar att invånarnas röster blir hörda globalt. Lokalförvaltningarna främjar lokal diplomati och medverkar i internationellt kultursamarbete som ett viktigt medel för solidaritet och kulturutbyte. De har en särskilt lämplig position för att ta hänsyn till och påtala mindre utvecklade regioners unika situation i samband med internationellt samarbete.
- Lokalförvaltningarna främjar demokratiskt medborgarskap och fredlig samverkan genom att arbeta mot våld och för fredliga lösningar i samband med inre och yttre konflikter i kommunen. Lokalförvaltningarna fungerar som testlaboratorier när det gäller effektiva och lämpliga lösningar på globala problem.

ÅTAGANDEN

Agenda 21 för kultur antogs 2004 och var det första internationella dokumentet som systematiskt behandlade det viktiga sambandet mellan kultur, medborgarskap och hållbar utveckling. Under de senaste tio åren har många lokalförvaltningar (städer, storstäder, regioner, provinser, departement och kommuner), ideella organisationer, statliga departement och organ samt internationella organisationer anpassat sin politik och sina program efter Agenda 21 för kultur. En fullständig lista finns på webbplatsen för Agenda 21.

Många av de organisationer som är kopplade till Agenda 21 för kultur har efterlyst en praktisk guide för att underlätta lokal tillämpning, internationellt erfarenhetsutbyte och inrättandet av en mer synlig och strukturerad "gemensam praxis." Detta framgår av resultaten av den undersökning som UCLG:s kulturutskott publicerade i september 2014 för att utvärdera det arbete som hittills utförts. Dessa "åtaganden" är ett svar på detta behov och syftar till att tillhandahålla genomförbara och mätbara internationella riktlinjer och standarder.

Under 2000-talet har man alltmer börjat uppmärksamma kulturen som en integrerad del av en hållbar utveckling. Detta återspeglas i antalet rapporter, uttalanden och åtaganden från experter, internationella institutioner, ideella organisationer, nationella och lokala myndigheter samt andra intressenter. Bland annat bör nämnas UNESCO:s konventioner, UNDP:s rapporter, det arbete som utförs av FN:s särskilda rapportör inom området kulturella rättigheter, avtal upprättade av UCLG:s globala arbetsgrupp, utkastet till FN:s agenda för hållbar utveckling efter 2015 samt den globala kampanjen #culture2015goal.

Dessa bidrag visar att den nuvarande uppfattningen om begreppet hållbarhet omfattar ett stort antal tätt sammanflätade kulturella, ekologiska, sociala och ekonomiska faktorer. Samverkan mellan dessa måste beaktas vid politisk utveckling, tillämpning och utvärdering. Utformandet av politiken bör inte endast genomföras av offentliga myndigheter utan bör betraktas som ett resultat av gemensamma mål och samarbeten, där alla intressenter medverkar.

Dessa "åtaganden" består av nio delar, som strukturerats på följande sätt:

1. **Kulturella rättigheter**
2. **Kulturarv, mångfald och kreativitet**
3. **Kultur och utbildning**
4. **Kultur och miljö**
5. **Kultur och ekonomi**
6. **Kultur, jämställdhet och social integration**
7. **Kultur, stadsplanering och offentliga platser**
8. **Kultur, information och kunskap**
9. **Kulturförvaltning**

Följande avsnitt syftar till att fördjupa vår förståelse av begreppet "allmänhet" baserat på idén om "åtaganden" mellan staten (i det här fallet lokalförvaltningen) och samhälle. Dessa nio åtaganden sammanfattar den kulturella dimensionen av en hållbar kommun. Varje avsnitt omfattar en förteckning över specifika åtgärder. De ger lokalförvaltningarna vägledning då de utför arbete kopplat till Agenda 21 för kultur, inklusive processer för egenutvärdering i syfte att skapa bättre uppfyllande och en mer effektiv tillämpning av offentlig politik och strategier.

Kulturella rättigheter

Aktivt medborgarskap och fullständigt erkännande av kulturella rättigheter

De mänskliga rättigheterna syftar på varje människas rätt till frihet och värdighet. De utgör en grundval och garanti för konsekvent och legitim politik. Kulturella rättigheter syftar på alla människors rätt till yttrandefrihet, kulturarv, värderingar, identitet och aktiv medverkan i kulturlivet. De utgör en grundval och garanti för en konsekvent och legitim politik. Kulturella rättigheter är en integrerad del av de mänskliga rättigheterna och garanterar tillgång till den kunskap som krävs för att utöva andra rättigheter, friheter och ansvar.

Kulturella rättigheter är oförenliga med restriktiv, endimensionell beskrivning av kultur eller identitet, eftersom sådana kan vara förenklade, förminsande, populistiska, oförenliga med historiska analyser eller begränsa friheten. En fast identitet har upphört att vara en avgörande faktor i samhällslivet och att skapa identitet har kommit att bli en viktig del av alla gemensamma projekt. Identitet har gått från att vara en utgångspunkt till att bli en förhandlingsbar destination.

Därför garanterar de kulturella rättigheterna allas möjlighet att identifiera sig med en eller flera kulturella grupper och att justera detta val under hela sitt liv. Utövandet av mänskliga rättigheter (inklusive yttrandefrihet, organisationsfrihet och medverkan i samhällslivet) är också viktigt för utvecklingen av en hållbar kommun.

Den lokala politiken bör hjälpa människor att utöva sin rätt att fritt bestämma sin identitet, utveckla och utöva sina kreativa förmågor, erkänna och acceptera främmande kulturella uttryck och medverka i det gemensamma beslutsfattandet inom alla delar av samhällslivet. Den lokala politiken bör erkänna invånarna som de främsta aktörerna i det lokala kulturlivet.

All offentlig politik bör i en anda av gemensamt ansvar utformas så att den på ett lämpligt och logiskt sätt balanserar allmänhetens rättigheter, det institutionella ansvaret och offentliga myndigheters regler. Lokalförvaltningarna bör sträva efter att definiera grundläggande kulturella tjänster som grundläggande rättigheter för alla invånare, särskilt de mest utsatta grupperna och individerna, för att garantera utveckling av deras kulturella kapacitet (rättigheter, friheter och ansvar).

a. Lokal kulturpolitik är uttryckligen grundad på kulturella rättigheter.

b. Lokalförvaltningen har antagit riktlinjer för kulturella rättigheter, friheter och ansvar.

c. Lokalförvaltningen vidtar åtgärder för att underlätta invånarnas medverkan, individuellt eller som företrädare för olika samhällsgrupper, i utformandet av prioriteringar, beslutsfattande och utvärdering inom kulturpolitiken.

d. Det finns ett minimum av standarder för att garantera grundläggande kulturell service (t.ex. ett minimiantal bibliotek/böcker per invånare).

e. Detaljerade analyser av befintliga hinder för invånarnas tillgång till och medverkan i kulturlivet.

f. Det finns kulturpolitiska program som syftar till att erbjuda invånarna en bredare och mer aktiv medverkan i kulturell verksamhet och skapande.

g. Kulturpolitiken ger människor tillgång till och möjlighet att sprida sina egna kulturella uttryck, med särskild uppmärksamhet på de mest utsatta grupperna och människorna.

h. Ett av kulturpolitikens mål är att öka kvinnors möjligheter att medverka i kulturlivet, och åtgärder vidtas för att undanröja könsdiskriminering.

i. Lokala ideella organisationer som arbetar för de mänskliga rättigheterna inkluderar uttryckligen kulturella rättigheter i sina prioriteringar.

Åtgärder

j. Det finns kulturpolitiska program som syftar till att öka antalet aktiva medlemmar i ideella kulturföreningar.

Kulturella rättigheter

Kulturarv, mångfald och kreativitet

Kulturarv, mångfald och kreativitet utgör grunden för kulturlivet

okal kulturpolitik bör ta hänsyn till kulturarv, mångfald och kreativitet. Det finns en spänning mellan den traditionella sociologiska uppfattningen av kultur, i allmänhet begränsad till olika konstarter, och den "antropologiska" definitionen som antogs av UNESCO på 1980-talet och som definierar kultur som alla uttrycksformer, värderingar, trosföreställningar och verksamheter i människors liv. Idag krävs att man ser på detta pragmatiskt, väljer det bästa från båda dessa definitioner och går ett steg längre: lokal kulturpolitik måste verka i skärningspunkten mellan det symboliska och det expressiva, mellan banbrytande kulturella uttrycksmedel och vardagskultur. Samtida konstnärers verk i förhållande till samhällslivet, betydelsen av symboliska dimensioner i social verksamhet eller uppmärksammandet av yrken och traditionell kunskap är några exempel på en sådan skärningspunkt.

Dessutom kan dialogen mellan "tradition" och "modernitet" förbättras. Denna diskussion hindras ofta av en reaktionär tendens att isolera och befästa traditioner, och kan förbättras med hjälp av ett mer dynamiskt utbyte. Alla traditioner som inte har förmågan att samverka med samtiden förvandlas så småningom till irrelevanta fossiler. På samma sätt kommer banbrytande kultur som inte engagerar och utvecklas med samtiden att bli rotlös.

För att respektera och värdesätta mångfald krävs också en integration av multikulturella strategier som uppmärksammar människor med olika kulturella bakgrunder som lever tillsammans och interkulturella strategier som skapar band mellan dem. Aktiv medverkan i skapande och produktion av kultur skapar möjligheter till kreativitet och rekreation i samhället och ger människor tillfälle att fritt bygga upp sina identiteter. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt ursprungsbefolkningars, minoriteters och migrantgruppers situation.

Slutligen brukar en strävan efter hög konstnärlig kvalitet, uttalat eller outtalat, betraktas som målet för kulturpolitiken, vilket gör att en del projekt tenderar att prioritera synlig skicklighet inom olika konstarter. Även om sådana projekt är känslomässigt starka och effektiva baseras de sällan på en social verklighet. Vid sidan av sådana projekt förekommer ofta kulturprojekt som ges liten eller ingen synlighet, men som har starka rötter i den sociala verkligheten. Dessa beskrivs vanligen som "lokal kultur" eller "närkultur". Konstnärer och kulturarbetare spelar en viktig roll för en hållbar utveckling, då de i sitt arbete utforskar gränserna för det kända och skapar nya verkligheter. Förutsättningarna för att bygga upp hög konstnärlig kvalitet skapas i dialog mellan närhet och synlighet, och är avgörande för en hållbar kulturpolitik.

- a. Lokalförvaltningen har en särskild avdelning, del eller enhet med ansvar för kulturpolitiken och de kulturella aspekterna av övrig verksamhet.
- b. Lokalförvaltningen har avsatt en särskild kulturbudget i enlighet med de egna kulturella ansvarsområdena samt nationella och internationella standarder. Denna bör vara tillräckligt stor för att möjliggöra en hållbar utveckling av det lokala kulturlivet. En betydande del av kulturbudgeten bör avsättas till forskning, utveckling och innovation inom kultursektorn.
- c. Lokalförvaltningen stöder och främjar tillgängligheten till olika inrättningar, lokaler och platser för utbildning, skapande verksamhet och kulturproduktion. t.ex. specialutbildning, inkubatorprojekt, konstverkstäder, workshops, m.m.

- d. Lokalförvaltningen främjar kulturella evenemang som syftar till att uppmuntra konstnärligt skapande och stöder kontakt mellan olika socialgrupper.
- e. Det finns kulturpolitiska program som syftar till att bygga upp hög konstnärlig kvalitet genom nära kontakt och samverkan mellan allmänheten och kulturella initiativ.
- f. Det finns kulturpolitiska program som uttryckligen främjar ömsesidigt erkännande av mångfalden inom kulturella uttryck samt interkulturella projekt.
- g. Det finns kulturpolitiska program som skyddar och främjar språklig mångfald, särskilt minoritetsspråk.
- h. Det finns kulturpolitiska program som stöder olika konstarter.
- i. Det finns kulturpolitiska programsom skyddar kulturarvet i alla dess materiella och immateriella former.

Åtgärder

- j. Det finns kulturpolitiska program för vetenskaplig kultur i samarbete med lokala ideella organisationer, privata aktörer, kulturinstitutioner och utbildningscentra. Dessa program bör beakta samverkan mellan vetenskaplig kultur, konst, lokalhistoria och vardag.
- k. Lokala kulturella produkter spelar en betydande och balanserad roll i kommunens övergripande kulturella aktiviteter.
- l. Det finns internationella kulturella samarbetsprogram som rör det lokala kulturlivet och som särskilt uppmärksammar skydd och främjande av kulturell mångfald.

Kulturarv, mångfald och kreativitet

Kultur och utbildning

Främjande av aktivt medborgarskap genom att skapa kulturell kompetens

Kulturell utveckling definieras som en process som syftar till att utöka uttrycksmöjligheterna och tillgång till kunskap. Därför har kulturell utveckling en nära anknytning till utbildning och livslångt lärande. All överföring och utveckling av kunskap genom forskning, jämförelsestudier och experimentell verksamhet är kulturella handlingar. Livslångt lärande och utbildning är i själva verket en viktig kulturell rättighet. Kommunerna erbjuder utmärkta tillfällen att lära sig om och utforska relationen mellan kulturella resurser och utbildning. Detta kan ta sig olika uttryck, t.ex. förbättrad tillgång till och medverkan i kulturen på skolor och formella och informella utbildningsinstitutioner eller att främja konstnärliga utbildningar, kreativa och tekniska färdigheter samt pedagogiska och kulturella förmedlingsaktiviteter som utformats av konstnärer och kulturinstitutioner.

Detta bör också omfatta formell och informell utbildning samt utbildningstillfällen för alla åldersgrupper. Dessutom bör man främja samspelet mellan institutionell kunskap och kunskap som växer fram ur vardagsaktiviteter, för att därmed bidra till sociala innovationer. För att den kulturella rikedom som finns på en plats ska kunna uppskattas måste mångfalden av kunskapskällor värdesättas. Utöver traditionella pedagogiska miljöer som skolor och universitet spelar ideella organisationer en viktig roll i utvecklingen av den mångfald av kunskaper och färdigheter som ger människor förmåga att tänka kritiskt. Det är viktigt att olika undervisningsmetoder utnyttjas och att lärare får utbildning om denna mångfald. Tekniska innovationer spelar också en viktig roll och ger oss möjlighet att förstå pedagogiska utmaningar ur ett kulturellt demokratiperspektiv. Kurser för studerande, kompetensutveckling för yrkesverksamma och nätverk för kunskapsutbyte bör kopplas till strategier för sysselsättning inom kultursektorn.

Integrering av alla "nya" invånare (barn och ungdomar) måste ingå i kommunernas framtidsplanering. Barn och ungdomar har rätt att behandlas som kompetenta och engagerade samhällsmedborgare och inte enbart som konsumenter. Dagens utbildningssystem är både resultatet av och skaparen av framtidens kultur. Kommuner spelar en viktig roll för utbildningssystemen genom att uppmärksamma och bygga kompetens inom lokal utbildning.

- a. Utbildningsstrategierna sätter tillräckligt värde på lokala kulturella resurser.
- b. Lokalförvaltningen har godkänt en lokal strategi som kopplar utbildningspolitiken till kulturpolitiken.
- c. Det finns en lokal plattform av nätverk som sammanför offentliga och privata parter inom områdena kultur, utbildning och livslångt lärande.
- d. De offentligt stödda kulturinstitutionerna erbjuder utbildningsaktiviteter i både formella och informella sammanhang och använder en betydande del av sin budget för sådana aktiviteter.
- e. Det finns procedurer för spridning av information om tillgång till kulturella aktiviteter och tillfällen till kulturutbildning, bland annat via portaler på nätet, informationscenter, m.m.
- f. Grund- och gymnasieskolornas läroplaner omfattar kulturella färdigheter, kunskaper om interkulturell dialog samt värdet av mångfald, kreativitet, materiell och immateriell historia samt digitala verktyg.
- g. Skolor och utbildningsinstitutioner, föreningar och företag medverkar i skapande, spridande och förmedling av kultur genom allt från konstnärers arbete på plats till mer omfattande kreativitetsutbildningsprojekt.
- h. Konstnärlig utbildning inom bland annat musik, bildkonst, scenkonst och multimedia erbjuds på alla nivåer i lokala skolor och är tillgänglig för alla, oavsett ålder och social, ekonomisk eller kulturell bakgrund.
- i. Lokal utbildning erbjuds inom kulturförvaltningen och kulturpolitiken, med stor tonvikt på de kulturella faktorerna för människans utveckling.
- j. Utbildningsprogram och utbildningsaktiviteter inom kultursektorn omfattar såväl kulturella rättigheter som allmänna mänskliga rättigheter.

Åtgärder

Kultur och utbildning

Kultur och miljö

Kulturella faktorer som accelerationer för miljöansvar

Att uppmärksamma kulturens betydelse för hållbar utveckling betyder att man utforskar sambanden mellan kultur och miljö. Kulturen påverkar vår förståelse av och djupgående relation till miljön. Det finns redan en oro över miljön när det gäller kommande generationer. Denna oro borde även omfatta de kulturella aspekterna.

Människor påverkar ekosystemet genom kulturella sedvänjor och värderingar, och genom sin världssyn. Mänsklig verksamhet är beroende av och utnyttjar "naturliga" platser och biologiska resurser som annars skulle försvinna, t.ex. jordbrukstraditioner. Platser och resurser är kulturbärare genom att påminna om historia, praktisk kunskap och identitet (t.ex. gastronomiska kulturarv), genom estetiska värden (t.ex. stadsbebyggelse och landsbygd) och genom en ökad förmåga till motståndskraft. Människors kunskap om omgivande ekosystem är oerhört värdefull. Deras verksamhet har under århundraden format landskapet genom stadsbebyggelse och jordbruk. Traditionella kunskaper inom detta område bör uppmärksammas och utnyttjas för ökad förståelse av samverkan mellan kultur och ekosystem, och bör ingå i dialogen med den akademiska världen, i synnerhet i samband med regionala utvecklingsprojekt som kan påverka ekosystemet. Dessa kunskaper måste utvecklas och delas för att främja ekologiskt tänkande och värderingar kring hållbar utveckling. Natur och kultur har utvecklats parallellt och formar en balans i konstant förändring. Kulturell och biologisk mångfald är därför intimt sammanflätade.

Lokalförvaltningarna spelar en viktig roll genom att se till att klimatförändringarna uppmärksammas och genom att främja människors kunskaper och kompetens i hanteringen av denna globala utmaning. Dessutom kan lokalförvaltningarna främja tillgången till de resurser som krävs för att utveckla sunda organiska former av livsmedelsproduktion. En annan viktig aspekt är miljöpåverkan från infrastruktur och kulturella aktiviteter. Ansvar för denna aspekt måste tas, delas och redovisas. Kulturrepresentanter bidrar också till att öka medvetenheten om miljöfrågor och hållbarare användning av naturresurser.

- a. Kulturella faktorer, inklusive alla människors och gruppers kunskaper, traditioner och sedvänjor ingår i de lokala strategierna för miljö och hållbarhet.
- b. Den lokala kulturpolitiken omfattar uttryckligen sambandet mellan kultur och miljömässig hållbarhet (t.ex. klimatförändringar, motståndskraft, riskhantering, resursförvaltning och medvetenhet om ekosystemets mångfald och sårbarhet).
- c. Det finns en arbetsgrupp som samordnar arbetet mellan de lokala kultur- och miljöförvaltningarna.
- d. Historia och kultur ingår i riktlinjerna för främjande av produktion och konsumtion av lokala produkter.
- e. Gastronomi baserad på lokala råvaror uppmärksammas som en del av den lokala kulturen.
- f. Lokalförvaltningen vidtar åtgärder för att underlätta och främja medborgarinitiativ för hållbar förvaltning av offentliga platser, särskilt gällande trädgårdsskötsel och andra exempel på socioekologisk innovation.
- g. Lokalförvaltningen upprättar program för skydd och spridning av traditionella kunskaper och metoder som bidrar till hållbar användning av naturresurser.
- h. Lokalförvaltningen uppmärksammar naturområdets betydelse med hjälp av specifika program.
- i. Offentligt stödda kulturorganisationer utvärderar sin miljöpåverkan och genomför aktiviteter för att skapa miljömedvetenhet.
- j. Det finns plattformar för samverkan mellan offentliga, privata och ideella organisationer som arbetar med miljö och kultur.

Kultur och miljö

Kultur och ekonomi

Kulturellt ansvar krävs för en hållbar ekonomi

För att en ekonomi ska vara hållbar måste den ta hänsyn till de värderingar den bygger på, liksom till kulturella och andra resurser i den omgivande miljön. Ekonomier får den största legitimiteten och dynamiken om de anpassas till lokala resurser.

Kulturella aktiviteter spelar en viktig roll för en heltäckande och hållbar ekonomisk utveckling. De möjliggör förnyelse och utveckling av ekonomisk verksamhet, främjar entreprenörskap och anställbarhet, spelar en viktig roll för hur attraktiv en plats uppfattas vara och bidrar till utveckling av turism. Däremot har ekonomiska modeller som prioriterar snabba ekonomiska resultat på bekostnad av långsiktig hållbarhet medfört att lokala kulturella resurser missbrukats och undergrävts, vilket lett till att invånarna förlorat sin identifiering med det lokala området. En hållbar användning av kulturella resurser respekterar grundläggande värderingar och bör i samma mån bidra till kulturell och ekonomisk utveckling. Vid skapandet av ekonomiska modeller som syftar till en känslighet för kulturella värden bör man överväga metoder som bygger på samarbete, kooperativ, handel och donationer.

Alla ekonomiska modeller grundas på specifika kulturella värderingar och val. Effektiv samordning mellan offentlig, marknadsbaserad och kooperativ ekonomi och olika typer av utbyten mellan dessa är avgörande när det gäller att åstadkomma en människocentrerad, miljömedveten ekonomisk utveckling. Kulturella ekosystem kan inte betraktas som endast en fotnot, utan utgör i själva verket grunden för all ekonomi. Därför måste man alltid ta hänsyn till kopplingen mellan kulturella ekosystem och andra aspekter av hållbar utveckling.

Man måste, både inom kulturområdet och andra produktionsområden, uppmärksamma konstnärer och andra kulturrepresentanter, garantera tillgång till deras verk, främja företags sociala ansvar och tillhandahålla adekvata stödmekanismer för kulturella projekt.

Med tanke på de direkta positiva effekterna av kulturell verksamhet måste ett hållbart kulturellt ekosystem återinvestera resurser i den lokala kulturen. I detta sammanhang bör särskild uppmärksamhet ägnas de svagaste och minst synliga kulturella initiativen. Exempel på sådana är bland annat konstnärliga utbildningscenter, gräsrotsorganisationer, minoriteters uttryck för identitet samt kulturell förmedling.

- a. Lokala strategier för ekonomisk utveckling tar hänsyn till den kulturella ekonomin och samarbetar med kulturrepresentanter för att kulturen säkert ska ingå som en viktig del av den kommunala eller regionala ekonomin.
- b. Kultursektorns offentliga och privata bidrag till den lokala ekonomin, inklusive dessa bidrags direkta och indirekta främjande av välbefinnande och sysselsättning, analyseras regelbundet.
- c. Lagstiftningen garanterar lämpliga kontrakts- och lönevillkor för personer som arbetar inom kultursektorn samt erkännande av upphovsrelaterade och liknande rättigheter.
- d. Det erbjuds information och utbildning om upphovsrätt och ekonomiska modeller för delad produktion och nya distributionssystem.
- e. Anställbarhetsprogram omfattar kulturella kunskaper och färdigheter.
- f. Det finns ett antal olika finansieringssystem för kommersiella kulturprojekt, t.ex. mikrolån, riskkapitalfonder och sponsring.
- g. Lokalförvaltningen främjar program med offentlig eller blandad finansiering som ökar donationer till och ideellt arbete i olika kulturprojekt.
- h. Det förekommer samarbeten mellan företrädare för kultursektorn och näringslivet, t.ex. konstnärers arbete på företag och andra metoder för innovation och kunskapsförmedling.
- i. Man erkänner värdet av att bevara traditionella, lokala yrken (inklusive nödvändig modernisering och innovation inom dessa).
- j. Den lokala turismen är hållbar, har en balanserad regional fördelning, är kopplad till lokalsamhällena och samverkar med de kulturella ekosystemen.
- k. Program för företags sociala ansvar omfattar uttryckligen kulturella projekt och lokalinvånarnas kulturella värderingar.
- l. Lokala näringslivsorganisationer som handelskammare har specifika kulturpolitiska program.

Åtgärder

Kultur och ekonomi

Kultur, jämställdhet och social integration

Kulturen bidrar till nya sociala band

Kulturella och kreativa processer har en stark inverkan på människors välbefinnande, hälsa och självkänsla. De gör det möjligt för individer och grupper att utforska sin historia och identitet samt att skapa ny mening och större frihet i sina liv. Kulturell verksamhet är viktig när det gäller att förebygga utanförskap och se till att "ingen lämnas på efterkälken".

Ett aktivt deltagande i kulturlivet är en av de viktigaste aspekterna av social integration. Det skapar motivation och möjliggör ökat samhällsengagemang, ger minoriteter större kulturell synlighet, främjar ömsesidighet och samarbete mellan olika generationer och kulturer, ökar sysselsättningen och säkerheten samt skapar en positivare bild av en kommun eller region. Kultur är en viktig metod för att skapa nya sociala utrymmen och utveckla nya gemensamma tankar och idéer. Kulturen kan också bidra till konfliktlösning, stärka sociala band och ge grupper och samhällen större motståndskraft.

Kulturella faktorer kan främja eller hämma social integration, sysselsättning samt tillträde till offentliga tjänster som sjukvård och utbildning. När det gäller tillhandahållande av och tillgång till offentliga tjänster måste myndigheter och deras personal aktivt sträva efter att identifiera och bekämpa alla typer av diskriminering, t.ex. på grund av kön eller etnicitet. Diskrimineringsbekämpande politiska program måste identifiera länkar mellan kulturella frågor och alla typer av politisk verksamhet. Detta kräver i allmänhet långsiktigt engagemang och öppna metoder där allmänheten kan medverka.

Även om målet är att öka möjligheterna för alla att medverka och att skapa gemensamma utrymmen som erkänns av alla, måste man även ta hänsyn till personlig valfrihet (inklusive rätten att inte delta i kulturella aktiviteter). Detta är en ny och nödvändig rätt för människor och hänger samman med rätten att vara annorlunda.

- a. Lokal socialpolitik inom sjukvård, sysselsättning, välfärd och integration innehåller uttryckliga hänvisningar till kulturen som en faktor för att bekämpa alla sorters diskriminering.
- b. Regelbundna analyser bör göras av vilka faktorer som avgör vissa människors eller gruppers sårbarhet i processer som berör dem direkt.
- c. Relationen mellan personlig välfärd, hälsa och kulturell verksamhet analyseras regelbundet.
- d. Det hålls kompetenshöjande aktiviteter för socialarbetare och sociala organisationer som förbättrar möjligheten att identifiera och hantera kulturella faktorer som hindrar människors tillgång till offentliga tjänster.

- e. Lokalförvaltningen använder sin kulturbudget och sina offentliga resurser till att aktivt främja kvinnors medverkan i kulturella aktiviteter och organisationer, särskilt på högsta nivå, och värdesätter, främjar och ökar synlighet och status för kulturella aktiviteter som redan i huvudsak utövas av kvinnor.
- f. Offentligt stödda kulturinstitutioner bedriver verksamhet med missgynnade grupper och i områden med hög förekomst av fattigdom och utanförskap.
- g. Åtgärder har vidtagits för att garantera att kulturella inrättningar och lokaler är tillgängliga för alla, inklusive personer med funktionshinder.
- h. Lokala strategier för konfliktlösning tar hänsyn till och uppmärksammar de kulturella aspekternas potential.
- i. Det finns program som främjar samarbete mellan olika generationer.

Åtgärder

- j. Det finns kulturella program inriktade på innovation för ungdomar som främjar integration och kunskap om kulturella koder, digitala miljöer och jämställdhet.
- k. Det finns en lokal plattform eller ett nätverk av föreningar och organisationer med aktiviteter kring relationen mellan kultur, jämställdhet och integration.
- l. Lokala ideella organisationer genomför kampanjer för t.ex. främjande av kulturell mångfald, interkulturell dialog och bekämpande av rasism. Dessa stöds av offentliga institutioner och kulturorganisationer.

Kultur,
jämställdhet
och social
integration

Kultur, stadsplanering och offentliga platser

Kulturell medvetenhet och hänsyn till kulturell innebörd vid planering av städer och regioner

Platser är resultatet av samspelet mellan människor och miljö. Ett område bär på historia och innebörd då det formats av sina invånare och deras världsbild, och är därför kulturellt. Denna kulturella dimension består av invånarnas verksamhet och sedvänjor: kulturarv, arkitektur, design, offentlig konst, landskap, formandet av naturen och rumslig indelning. Kulturen är ett kraftfullt verktyg för att utforma platser där invånarna har möjlighet att förstå sig själva och varandra samt fritt kan utöva sina livsprojekt. Kulturen ger oss möjlighet att återupptäcka vår värld.

Stadsplanering och offentliga platser är avgörande för övergången till hållbar utveckling i kommuner och regioner. Stadsplanering som inte uttryckligen tar hänsyn till kulturella frågor har negativa effekter på bevarandet av kulturarvet. Sådan stadsplanering stör minnen, kreativitet och samexistens samt främjar likriktning och begränsar möjligheterna till medverkan i kulturlivet. Nutida stadsplanering måste ta hänsyn till kulturella effekter på samma sätt som man under 1900-talet började ta hänsyn till miljöeffekter.

Andra konsekvenser av sambandet mellan kultur, stadsplanering och offentliga platser är: (a) behovet att anpassa kommunal och regional utveckling till kulturella sammanhang – ett sådant exempel är att, där det är möjligt, använda lokala kunskaper och traditionell byggnadsteknik som ger stadsbilden personlighet och särprägel i stället för modeller från andra platser; (b) behovet av att uppmärksamma den kulturella verksamhetens potential och utforma infrastruktur som lämpar sig för återupplivande av städer; (c) balans mellan stora och små inrättningar samt stadskärnor och ytterområden beträffande resursfördelning och kulturell planering; (d) allmänhetens medverkan ända från initialskedet i kommunal och regional planering.

- a. Lokal stadsplanering och grundplaner tar uttryckligen hänsyn till kulturella frågor och resursers betydelse.
- b. Det finns riktlinjer för "kulturell konsekvensanalys" som används regelbundet vid stadsplanering samt ett utbildningsprogram som stöder dessa riktlinjer.
- c. Lokalförvaltningen utför en inventering av kommunens eller regionens materiella och immateriella natur- och kulturarv och har upprättat ett system för bevarande i enlighet med internationella standarder.
- d. Lokalförvaltningen har vidtagit åtgärder för att främja kulturens roll vid renovering av historiska platser och stadsdelar samt i regionala utvecklingsplaner.
- e. Nya kulturella infrastrukturer planeras som en del av större kulturella ekosystem, och man tar hänsyn till deras potentiella inverkan.
- f. Lokalförvaltningen tar uttryckligen hänsyn till begreppet "landskap", och tar med både naturliga och kulturella aspekter i utvecklingen.
- g. Lokalförvaltningen betraktar offentliga platser som gator, torg och andra stadsområden som viktiga resurser för samverkan och medverkan i kulturella aktiviteter.
- h. Det finns ett antal offentliga platser som betraktas som allmän egendom på grund av deras symbolvärde.
- i. Det finns program som främjar och förvaltar utvecklingen och bevarandet av offentliga konstverk.
- j. Det finns arkitektoniska riktlinjer för renovering av befintliga byggnader och planering av nya samt användning av traditionell byggnadsteknik.
- k. Stadstransportpolitiken tar hänsyn till allmänhetens tillgång till kulturlivet, i synnerhet för boende i ytterområden, barnfamiljer och personer med särskilda svårigheter att få tillgång till kulturlivet.
- l. Lokalförvaltningen utvecklar strategier och program som främjar människors aktiva medverkan i stadsplanering och regional utveckling som stadsdesign, arkitektur och offentlig konst.

Åtgärder

Kultur, stadsplanering och offentliga platser

Kultur, information och kunskap

Tekniken och dess bidrag till mångfald och medborgarskap

Ökade möjligheter att få tillgång till information och medverka i kunskapsskapande verksamhet är en kulturell process som utgör en del förutsättningarna för hållbar utveckling. Historiskt sett har fritt utbyte av kunskap garanterat samhällets kulturella utveckling. Skapelser i varje tidsålder har grundats på kunskap och bidrag från tidigare generationer. En ökad, bred tillgång till data, information av hög kvalitet och allmänhetens medverkan i skapande, analys, produktion och distribution av information medger en öppnare resursfördelning och ger allmänheten större möjligheter att känna sig delaktig i utvecklingen. I en alltmer teknologisk värld har innovation och anslutningsmöjligheter också blivit en katalysator för positiv förändring i samhället och gett allmänheten möjlighet att reagera på lokala problem och arbeta mot egna mål.

Åtgärder bör vidtas, i synnerhet av offentliga institutioner, för att garantera att den ökade tillgången till information som möjliggjorts av digital teknik inte inkräktar på rätten till privatliv.

Organisationer som arbetar med information och kunskap, t.ex. bibliotek, arkiv, muséer, ideella organisationer och media, kan tillhandahålla information om kulturella rättigheter och offentliga tjänster. Sådan information spelar en viktig roll när det gäller att skapa nya möjligheter för människor och samhällen. Sådana organisationer kan också sammanföra människor och underlätta kunskapsutbyte, bevara och garantera kontinuerlig tillgång till kulturarv, tillhandahålla forum för offentlig debatt och erbjuda utbildning i hur man skaffar sig tillgång till, förstår och använder information.

Dessutom bör kommunpolitiken uppmärksamma den senaste utvecklingen beträffande skapande, produktion, tillgång, spridning och utbyte av information samt förändringar i de kulturella och kreativa branscherna. Denna politik bör ta hänsyn till hur dessa fenomen kan anpassas till vanliga människors sammanhang och kompetens. Idag finns också virtuella offentliga platser online där kultur skapas och konsumeras. Alla dessa teknologiska och sociala förändringar gör att det är viktigt att främja internationell samverkan, både online och personligen.

- a. Lagstiftningen garanterar yttrandefrihet, inklusive konstnärlig frihet, åsiktsfrihet, informationsfrihet, respekt för kulturell mångfald och respekt för privatlivet.
- b. Det finns offentliga system som bevakar dessa rättigheter.
- c. Det finns riktlinjer som garanterar tillgång till fri och pluralistisk information, och åtgärder har vidtagits för att garantera att information används för att främja allmänhetens rätt att medverka i kulturlivet.
- d. Lokala medier återspeglar mångfalden av åsikter, ger lika stort utrymme för kvinnors röster och representerar lokal och internationell kulturell mångfald.

- e. Det finns system som sammanför högskolor, myndigheter och allmänheten för att bevaka, utforska och analysera kulturell utveckling och kulturens samspel med andra områden inom hållbar utveckling.
- f. Regelbundna analyser görs av hindren för tillgång till och användning av informations- och kommunikationsteknik för kulturella ändamål.
- g. Regelbundna analyser görs av förhållandet mellan social innovation och kulturella processer på gräsrotsnivå.
- h. Det finns riktlinjer och program som syftar till att främja demokratin genom allmänhetens medverkan i skapande, produktion och digital distribution.
- i. Offentligt stödda kulturinstitutioner deltar i debatten om information och kunskap och stöder konsekvent synen på kulturen som en gemensam tillgång.

Åtgärder

- j. Det anordnas utbildningar och medvetandehöjande aktiviteter för kulturarbetare kring de kulturella, sociala och ekonomiska konsekvenserna av befintliga och nya former av kulturell tillgång och reproduktion, t.ex. upphovsrätt, copyleft och öppen källkod.
- k. Det finns riktlinjer och program som ger kulturrepresentanter tillfällen att medverka i internationella nätverk.

Kultur,
information
och kunskap

Kulturförvaltning

För en balanserad och delad förvaltning av lokal kulturpolitik

Förvaltning förutsätter "god förvaltning och "delad förvaltning". Förvaltning omfattar tre aspekter: (1) pluralistiska styrelseformer i dialog med den offentliga och den privata sektorn samt allmänheten, (2) tvärgående eller horisontella styrelseformer som integrerar olika områden inom den offentliga politiken, (3) vertikala styrelseformer mellan olika förvaltningsnivåer.

Tvärgående integrering av kulturen i lokala strategier för hållbar utveckling kräver att man uppmärksammar kulturens gemensamma natur och dess centrala plats i skapandet av offentliga platser där människor kan utforska, uppleva och lära. Detta ansvar delas av alla aktörer inom förvaltningen. Förutom lokalförvaltningarna måste även ideella och privata organisationer samt individer erkännas som nyckelaktörer i offentliga debatter när det gäller att fastställa prioriteringar, utforma politiken och hantera utvärderingsprogram. Lokalförvaltningar måste kunna påta sig olika roller som ledare, finansierare, underlättnare och ibland bara observatörer. De måste också påta sig det övergripande ansvaret för att skapa möjligheter till hållbar utveckling och kulturell medverkan. I detta sammanhang måste lokalförvaltningarna identifiera hinder för samarbete mellan olika samhällsgrupper, och främja gemensamma metoder och mål för olika parter. Överdriven institutionalisering medför lika stora risker för kulturella ekosystem som privatisering.

För att garantera rätten att medverka i kulturlivet måste hänsyn tas till kulturella aspekter inom all politik. Lokal kulturförvaltning måste omfatta möjligheter för allmänheten att medverka i kulturell kartläggning (d.v.s. identifiera kulturella resurser och relationer), strategisk planering av prioriteringar och nyckelåtgärder samt utvärdering. Balanserad förvaltning främjar forum där allmänheten kan delta. Dessa kan vara offentliga (t.ex. lokala kulturråd) eller oberoende (organiserade och drivna av allmänheten).

Kulturförvaltningen bör också stödas av samordningsmekanismer mellan olika avdelningar med ansvar för kulturella områden samt av styrelseformer på flera nivåer som underlättar samordning mellan lokala, regionala (där så är tillämpligt) och nationella förvaltningar.

- a. Lokalförvaltningen tillämpar en kulturpolitik baserad på Agenda 21 för kultur och Kultur 21: Åtgärder för att skapa samarbetsinitiativ där offentliga myndigheter, allmänheten och privata aktörer medverkar.
- b. Lokalförvaltningen främjar kulturplanering på stadsdels- eller områdesnivå.
- c. Lokalförvaltningen skapar offentliga forum för att styra den lokala kulturpolitiken, t.ex. lokala kulturråd där offentliga myndigheter, allmänheten och privata aktörer medverkar.
- d. Genom offentliga projekt skapas permanenta forum där alla tre parter kan rådgöra, förhandla och reglera målsättningar och metoder, och dessa forum kännetecknas av framförhållning och reflekterande dynamik.
- e. Offentligt stödda kulturorganisationer hålls ansvariga för, redovisar öppet och utvärderar de offentliga tjänster de tillhandahåller, och allmänheten finns representerad i deras styrelser.
- f. Offentligt stödda institutioner utvecklar och utövar jämställdhet.
- g. Det finns politiska program som främjar allmänhetens medverkan i förvaltningen av kulturella institutioner, program och evenemang.
- h. Lokalförvaltningen uppmärksammar och stöder ledningsmetoder som är representativa för den lokala kulturen och utvecklar specifika och lämpliga förvaltningsmetoder för gemensamma tillgångar.
- i. En oberoende plattform eller ett nätverk för ideella organisationer, med personer och kulturarbetare från alla sektorer, har inrättats.
- j. Man vidtar åtgärder som att inrätta utbildningsprogram inom kulturområdet för att stärka frivilligorganisationer, branschorganisationer, fackföreningar och andra ideella organisationer som bidrar till kulturlivet.
- k. Det finns ramverk som fördelar ansvarsområden och främjar kulturpolitiskt samarbete mellan lokala, regionala och statliga förvaltningar.

Åtgärder

Kultur förvaltning

HUR SKA DETTA DOKUMENT ANVÄNDAS?

Lokal tillämpning

”Kultur21: Åtgärder” finns tillgängligt för alla lokalförvaltningar som vill använda den.

”Kultur21: Åtgärder” är avsett att tjäna som ett användbart dokument för hela lokalförvaltningen snarare än för specialiserade kulturförvaltningar. Vårt mål var att skapa ett praktiskt och lättanvänt dokument som täcker det vi vet om förhållandet mellan medborgarskap, kultur och hållbar utveckling. Det här är ett nytt område som håller på att utvecklas och som ännu inte fått helt fasta former, men vi måste arbeta med de utmaningar samhällen står inför nu på 2000-talet. Lokalförvaltningarna kommer att spela en viktig roll i detta arbete.

Vår förhoppning är att det här dokumentet ska hjälpa kommunala och andra lokala ledare att stärka den kulturella dimensionen av lokal utveckling samt inspirera personalen att uppmärksamma den kulturella aspekten av hållbar utveckling.

Vi hoppas att det också kommer att vara användbart för personer som arbetar inom områdena kultur, medborgarskap och hållbar utveckling.

Den lokala tillämpningen av det här dokumentet bör anpassas till olika förvaltningsnivåer och ansvarsfördelningen mellan olika offentliga institutioner. Vi har försökt att beskriva några av ansvarsområdena för de här åtgärderna. Många av dem gäller lokalförvaltningar, andra gäller ideella organisationer och en del den privata sektorn. Slutligen har vi gjort en del allmänna rekommendationer som gäller för alla aktörer inom lokalpolitiken. Vi har inte inkluderat några särskilda riktlinjer för dessa, eftersom vi inser att ansvaret kan delas av flera olika intressenter.

Egenutvärdering

Kapitlet ”Åtaganden” bör göra det möjligt för lokalförvaltningarna att genomföra en egenutvärdering av sina nuvarande strategier och program. Egenutvärderingen har som syfte att öka kunskap, samverkan och kompetens hos personer vars arbete är inriktat på förhållandet mellan medborgarskap, kultur och hållbar utveckling, oavsett om de arbetar inom kultursektorn eller inte. Vi hoppas att det här ramverket för egenutvärdering kommer att vara en användbar resurs för lokala debatter.

Vi uppmanar lokalförvaltningarna att införa tillämpningar av det här ramverket i sina kommuner genom öppna och åtgärdsinriktade processer där allmänheten har möjlighet att medverka. Egenutvärderingen baseras på ”Åtagandena” – de nio tematiska avsnitten med tillhörande åtgärder. Egenutvärderingen bör ge de medverkande möjlighet att uppskatta hur långt de nått inom varje åtgärd samt sätta poäng och göra kommentarer. När detta gjorts kan lokalförvaltningen presentera de olika frågor de stött på i ett diagram (se nedan) som beskriver styrkor och svagheter för ett visst år. Det här möjliggör jämförelser över tid i en kommun samt utbyte av erfarenheter och lärdomar mellan olika kommuner.

Kulturutskottet för Internationella kommunförbundet UCLG (United Cities and Local Governments) kommer att förse sina partnerkommuner med ett komplett arbetsdokument med råd för genomförandet av denna egenutvärdering, inklusive poängsättning, indikatorer och kommentarer.

Eftersom det rör sig om ett nyutvecklat dokument är UCLG:s kulturutskott öppet för kritik, förslag och kommentarer som kommer upp under tillämpningen av dokumentet, så att man kan fortsätta att göra förbättringar.

Internationellt samarbetsnätverk

Det här dokumentet syftar, i enlighet med UCLG:s principer, till att stärka samarbetet mellan kommuner. Detta inkluderar utveckling av samarbete mellan lokalförvaltningar i olika delar av världen.

UCLG:s kulturutskott kommer att föreslå ett samarbetsnätverk för kommuner som fokuserar på både lokal tillämpning och internationellt utbyte. En nära samordning av dessa två aspekter krävs för att skapa en positiv inverkan och förbättra förhållandet mellan kultur, medborgarskap, institutioner, allmänhet och hållbar utveckling på lokal nivå.

Samarbetsnätverket kommer att möjliggöra teknisk hjälp för egenutvärdering, utbyte av kunskap mellan kollegor, klargörande av bra metoder och identifiering av vilka kommuner som är ledande inom vissa områden.

”Kultur21: Åtgärder” syftar till att främja erfarenhetsutbyte och samarbete mellan lokalförvaltningar runt om i världen genom en internationell ”gemensam praxis”.

UCLG:s kulturutskott kommer att anordna ett toppmöte om kultur vartannat år för att sammanföra människor, främja utbyte, uppdatera agendan och offentligt rapportera om framsteg som gjorts genom samarbete online.

FN:s agenda för hållbar utveckling efter 2015

I september 2015 godkände FN:s generalförsamling en gemensam agenda baserad på målen för en hållbar utveckling. Den fungerar som ett riktmärke för alla länder när det gäller att förbättra medborgarnas livskvalitet, oavsett nuvarande situation eller utvecklingsstadium. Agendan främjar också en gemensam syn på global utveckling. Målen för hållbar utveckling måste därför vara universella, transformativa och ambitiösa. Även om vi tycker att det är synd att målen för hållbar utveckling efter 2015 inte omfattar ett separat mål för kultur, går det att uttryckligen inkludera kulturella frågor och processer i målsättningar och indikatorer för flera av målen för hållbar utveckling. Detta bör få en avgörande betydelse för kulturens roll i globalisering och lokal kulturpolitik.

UN-Habitat har i nära samverkan med målen för hållbar utveckling skapat ett nytt nätverk för att definiera strategier och program som ska garantera hållbar urbanisering. Detta ramverk presenterades vid konferensen Habitat III i Quito i oktober 2016.

Vi tror att ”Kultur 21: Åtgärder” bidrar till en bättre förståelse för det nära förhållandet mellan kultur, medborgarskap och hållbar utveckling. Vi hoppas att det kommer att vara användbart för alla som är involverade i lokal tillämpning, eller ”lokalisering”, av målen för hållbar utveckling och resultaten från Habitat III.

Nationella regeringar

Vi tror att ”Kultur 21: Åtgärder” kommer att visa sig användbart för utformningen av nationella planer för utveckling och urban politik samt för stödprogram för lokala och regionala förvaltningar. Sådan planering måste utvecklas i nära samarbete med lokalförvaltningarna och måste omfatta kulturen för att garantera en tillämpning som bidrar till ökad demokrati och folklig makt.

DETTA DOKUMENT

Kulturutskottet för internationella kommunförbundet UCLG (United Cities and Local Governments) är en global plattform för kommuner, organisationer och nätverk, för att lära, samarbeta och utforma strategier och program för kulturens roll i en hållbar utveckling. År 2012–2015 leddes kulturutskottet av Lille-Metropole, i delat ordförandeskap med Buenos Aires, Montreal och Mexiko. Angers, Barcelona och Milano var vice ordförande. UCLG:s kulturutskott är öppet på lika villkor för kommuner från alla kontinenter.

”Kultur 21: Åtgärder” sammanställdes av UCLG:s kulturutskott mellan juni 2013 och mars 2015. Utskottet har involverat medlemmar, samarbetspartner och experter från alla kontinenter i processen.

Skapandet av ”Kultur 21: Åtgärder” godkändes vid UCLG:s styrelsemöte i Lyon i juni 2013. En del arbete påbörjades redan vid UCLG:s kulturutskotts 10:e möte i Lille-Metropole i juni 2013 och fortsatte sedan vid det internationella seminariet ”Citites, Culture and Future” (första upplagan) i Buenos Aires i september 2013 samt vid UCLG:s världskongress i Rabat i oktober 2013.

En offentlig online-enkät lanserades i mars 2014, med frågor kring Agenda 21 för kultur, UCLG:s kulturutskott och möjligt innehåll i ”Kultur 21: Åtgärder”. Resultaten från enkäten publicerades i juli 2014.

Nyckelbudskap från lokala ledare och expertartiklar beställdes i november 2013 och publicerades i juni 2014.

Mellan oktober och november 2014 ägde debatter, diskussioner och spridning av ”Kultur 21: Åtgärder” rum i Bryssel (organiserat av det europeiska forskningsnätverket ”Investigating Cultural Sustainability”), Novi Sad (organiserat av regionförvaltningen i Vojvodina, Serbien), Santiago de Chile (vid 6th World Summit on Arts and Culture, IFACCA), Dakar (organiserat av staden Dakar), Alma (organiserat av nätverket ”Les Arts et la Ville”), Lyon (organiserat av kommunledningen och ”European Lab”), Milano (organiserat av kommunledningen i samband med Forum Città-Mondo), Hildesheim (organiserat av International Conference on Cultural Policy Research – ICCPR), Montreal (organiserat av staden Montreal), Newcastle (organiserat av det europeiska nätverket ”Culture Action Europe”), Bilbao (organiserat av kommunledningen), Mexico City (organiserat av lokalförvaltningen i samband med prisutdelningen vid ”UCLG – Mexico City – Culture 21”), Tunis (organiserat av kulturministeriet och tyska UNESCO-kommissionen) samt Haikou (vid UCLG:s toppmöte).

Från juni till november 2014 organiserade dessutom pilotkommunerna för ”Kultur 21: Åtgärder”, d.v.s. Belo Horizonte, Bogotá, Concepción, Gabrovo, Jeju, Mexico City, Talca och Vaudreuil-Dorion, lokala debatter kring innehållet i och tillämpningen av detta dokument.

Det sista utkastet till ”Kultur 21: Åtgärder” utarbetades i Buenos Aires den 1–2 oktober 2014, vid det offentliga seminariet ”Citites, Culture and Future” (andra upplagan) samt vid UCLG:s kulturutskotts 11:e möte.

Det slutliga dokumentet ”Kultur 21: Åtgärder” godkändes av UCLG:s kulturutskott den 19 mars 2015 i Bilbao i samband med UCLG:s toppmöte om kultur: ”Culture and Sustainable Cities”.

UCLG:s kulturutskott vill framföra ett hjärtligt tack till alla som deltagit i denna process.

KONTAKT

Committee on Culture

UCLG - United Cities and Local Governments
Carrer Avinyó, 15
08002 Barcelona

E-post info@agenda21culture.net

Webb www.agenda21culture.net

Twitter [@agenda21culture](https://twitter.com/agenda21culture)

